

Büyük Biraderler
-politik bilimkurgu antolojisi-

Copyright © 2024 by Ünver Alibey

Tüm hakları saklıdır.

*Bu kitabın hiçbir bölümü, eleştirel makale ve incelemelerde
yer alan kısa alıntılar dışında,
yazılı izin alınmaksızın hiçbir şekilde kullanılamaz veya
çoğaltılamaz.*

Derleyen ve çeviren: **Ünver Alibey**

Editör: **Muammer Kıranoğlu**

Düzelti: **Tuğrul Sultanzade**

Kapak tasarımı: **Alessio Gherardini**

Sayfa tasarımı: **Yeşim Ercan** (yesimercan@gmail.com)

ISBN: 9789403724362

Star Octopus Books

Büyük Biraderler

–politik bilimkurgu antolojisi–

Derleyen ve çeviren:

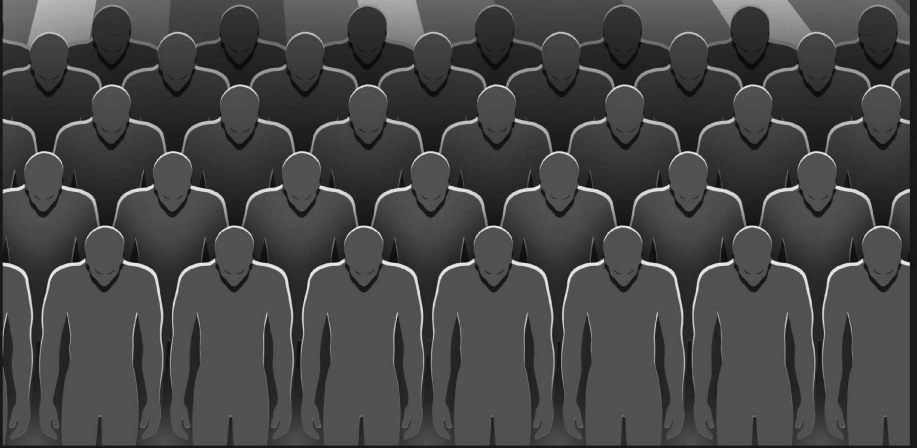
ÜNVERALİBEY

İçindekiler

Önsöz Ünver Alibey	9
1. Viktor Pseftakis Leviathan'ın Şarkısı	19
2. Francesco Verso Yeşil Gemi	43
3. Onur Selamet Patla!.....	63
4. Lou Conradi Gece Hayatı.....	87
5. Stefano Meglioraldi Kabarcık 24	107
6. İfestion Hristopulos Küçük Zodyak Çocuğu.....	141
7. Lara Reims Sinekler.....	167
8. Selin Arapkirli Üç Boyutlu Kırmızı Fil.....	183
9. Lasse W. Fosshaug Axon	231

ÜNVER ALİBEY
ÖNSÖZ

Bilimden öte...

Bazı yazarlar için bilimkurgu sadece bilimle değil, aynı zamanda siyasetle de ilgilidir ve bu türü siyasi görüşlerini veya siyasi mekanizmaya duydukları öfkeyi ifade etmek için kullanmışlardır. Hikâyenin ana izleği politik olsun ya da olmasın, politik bilimkurgu bugün her zamankinden de daha günceldir.

Bilimkurguda siyasi düşüncelerin yer alması muhtemelen türün tanımından çok daha eskilere gider. Modern bilim kurgunun en eski eserlerinden biri olan H. G. Wells'in "Zaman Makinesi" sosyal Darwinizm'e değinir ve dönemin Birleşik Krallığı'nın sınıf yapısının gelecekte ne hale geleceği üzerine fikir yürütür; romanda on binlerce yıl içinde insanların sosyal sınıflarına göre iki farklı türe evrildiğini anlatılır.

Bilimkurgu, spekülasyondan beslenen bir türdür. Yazar, içinde yaşadığı toplumun gidişatından rahatsızdır, davranış biçimlerinden dolayı kaygılıdır ve şayet her şey bu şekilde devam ederse gelecekte neye dönüşeceğine dair spekülasyonlarda bulunarak adımlarımıza dikkat etmemiz konusunda bizi uyarır. Bu tür eserler arasında Harry Harrison'ın aşırı nüfus artışı konusunda bizi uyanan Make Room! Make Room! (Yer Açın! Yer Açın!), Ursula K. Le Guin'in kapitalizmin gidişatına dikkatimizi çeken Dispossessed (Mülksüzler) ve S. Andrew Swann'ın sosyal adaletsizliğin gelecekte de peşimizi bırakmayacağı endişesini taşıyan Hostile Takeover Trilogy gibi eserlerini sayabiliriz.

Elbette yazarın zihninde canlandığı toplum, tarihsel kaynaklardan da beslenebilir. Bilimkurgu, tarihin tekerrür etmemesi için geçmişteki hatalarımızı gün ışığına çıkarmak için ideal de bir türdür. Distopik toplum genellikle feodalizm ya da Isaac Asimov'un Vakıf serisi örneğinde olduğu gibi Roma İmparatorluğu gibi tarihsel formlar üzerine inşa edilebilir. Ortak tema, insanlığın daha büyük bir yıldızlararası topluma dönüşümü ve entegrasyonudur. Kahramanlarımız bu amaç uğruna savaşır ve hatta ölür.

Ütopya mükemmel ya da mükemmel yakın bir sosyal ve siyasi yapıya sahip toplumlar ve dünyalar öngörür. Ancak her şeyin tıkr tıkr işlediği ütopyik bir dünyada yazarın dramatik gerilim yaratması zordur. Bu nedenle politik bilimkurgu daha çok distopyalara yönelmiştir.

Distopik toplumlar, yazarın mümkün olan en kötü şeyleri tasvir ettiği toplumlardır. 20 yüzyıl boyunca Nazizm, Komünizm ve Fundamentalizmin yükselişine tepki olarak birçok eser verilmiştir:

- George Orwell'in Bin Dokuz Yüz Seksen Dört'ü, hükümetin propaganda, evrensel gözetim ve işkence kullanarak insan varlığının her yönünü kontrol ettiği nihai totaliter devleti tasvir eder.

- Philip K. Dick'in Yüksek Şatodaki Adam'ı savaştan sonra faşizme bir tepki olarak yazılmıştır. Mihver güçlerinin İkinci Dünya Savaşı'nı kazandığı ve rakip süper güçlerin olduğu bir dünyada geçmektedir.

- Margaret Atwood'un Damızlık Kızın Öyküsü, kadınların egemen ataerki için cinsel kölelik sistemine zorlandığı kökten-dinci bir Hıristiyan diktatörlüğünde kapana kısılmış bir kadının hikayesini anlatır (ve bir sonraki antolojimizde derleyeceğimiz dini bilim kurgu olarak da sınıflandırılabilir).

Ayrıca, bazılarının distopik olarak tanımladıkları senaryoları başkalarının ütopyik bulabileceğini de unutmamalıyız. Örneğin Norman Spinrad'ın Iron Dream adlı eseri distopik bir roman olarak kabul edilir, ancak neo-Naziler tarafından bir ütopya olarak göklere çıkarılmıştır.

Bilim kurgunun odak noktasına genellikle sosyal düzen değil, insanların belirli bir sistem içinde nasıl hayatta kaldıkları ve hedeflerine nasıl ulaştıkları (ya da ulaşamadıkları) oturtulur. Birçok uzay operası, olay örgüsünü yıldızlararası geniş bürokrasilere dayandırır. Frank Herbert'in Dune serisi, ekonomi ile iç içe geçmiş insan siyaseti hakkında hikayeler anlatır ve genellikle anlatıya komplo ve paranoya eklenir, Robert Shea ve Robert Anton Wilson tarafından yazılan Illuminatus! Üçlemesi'nde ise anlatıya komplo ve paranoya da eklenmiştir.

En yaygın haliyle politik bilim kurgu, yazarın içinde yaşadığı toplumun gerçekliğinin siyasi sonuçlarıyla ilgilendiği, bu konu üzerine spekülasyonlarda bulunduğu bir türdür. Yeni bir fenomeni veya teknolojiyi tanıtabilir mesela, ve bunun siyasi boyutlarını araştırır; Philip K. Dick'in eseri Minority Report (Azınlık Raporu) buna bir örnektir. Hikaye şiddet içeren suçların mükemmel bir şekilde tahmin edilmesi fikrini inceler, böylece fail suç işlenmeden önce tutuklanabilecektir, ve böyle bir sistemin gerçekten kullanılmasının siyasi ve yasal sonuçları üzerinde spekülasyonda bulunur.

Politik Bilimkurgu, kendi politik sistemimizde neyin yanlış olduğuna parmak basabileceğimiz ve yeni politik fikirler hakkında kafa yorabileceğimiz bir edebiyat türüdür. Romanlar ve öyküler Dünya'da, galaksinin herhangi bir yerinde veya bir bütün olarak evrende geçebilir.

Tek sınır hayal gücüdür.

Büyük Biraderler politik bilimkurgu antolojisini oluştururken farklı ülkelerden farklı bakış açılarına sahip yazarları seçtik. Yunanistan'dan Viktor Seftakis, **Leviathan'ın Şarkısı**'nda kayıpları, değişim ihtiyacını ve buna direnen insanları anlatıyor. İtalya'dan Francesco Verso **Yeşil Gemi** adlı öyküsünde Avrupa sınırından geri çevrilen mültecilerin hayatlarının sonuna kadar yaşadıkları Akdeniz'de dolaşan bir gemi hayal ediyor. **Patla!** başlıklı öyküsünde Onur Selamet vatandaşların oy vererek nelerin yasaklanacağına karar vererek kendini demokratik hissettiği bir gelecek kurguluyor. Almanya'dan Lou Conrati **Gece Hayatı**'nda bize Berlin'in gece kulüplerinde başlayan bir kuir devrimini anlatıyor. İtalyan Stefano Meglioraldi, **Kabarcık 24**'te sosyal iletişim ihtiyacının had safhaya ulaştığı ve insan/ağ bağlantılarının biyoteknolojik organizmalar tarafından sağlandığı bir toplumu kendine konu edinmiş. Selin Arapkirli, **Üç Boyutlu Kırmızı Fil** adlı öyküsünde birilerinin ütopyasının başka birilerinin distopyası olabileceğini gösteriyor. Belçikalı Lara Reim'im **Sinekler** adlı öyküsünde ana karakter dünyayı kurtarmak için kendinden vazgeçmesi gerektiğini öğrendiğinde hayatı kâbusa dönüşecektir. Norveçli yazar Lasse W. Fosshaug'un **Axon**'unda bir teknoloji girişimi cesur yeni bir dünya yarattığına tanık oluyoruz ancak kâr etmek için insan ruhunu filtrelemek zorundadır. **Küçük Zodyak Çocuğu** ise Yunanistan'dan İfestion Hristopulos'a ait ve yazar bize artık savaşlarla mahvolmuş bir dünyada güçlü bir savaş lordu tarafından yönetilen küçük bir topluluğun sahilde bulduğu ölü bir çocuğun etrafında gelişen olayları aktarıyor.

Seçkimizi keyifle okuyacağınızı ümit ederek sizi sayfayı çevirmeye davet ediyoruz.

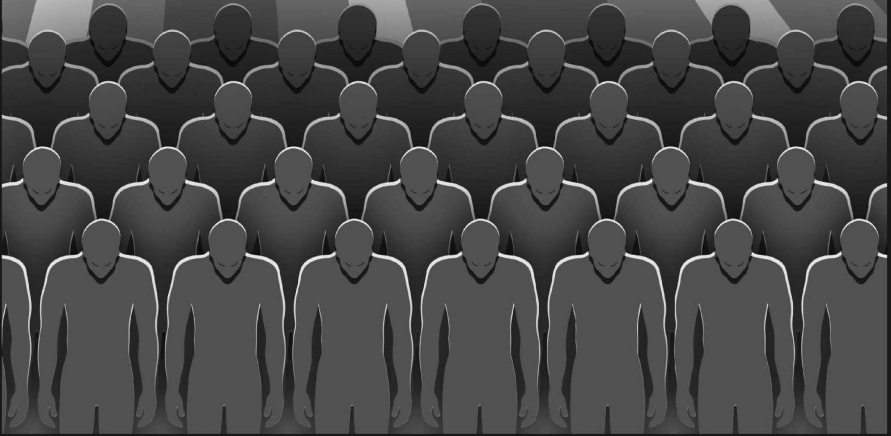
1

Viktor Pseftakis

Selanikli Viktor Pseftakis, "Leviathan'ın Şarkısı 2020'nin ilk uzun karantinası sırasında şekillenmeye başladı," diye anlatıyor. Öykü iletişim ağımızın kopuyor gibi görüldüğü, bildiğimiz gerçekliğin parçalanmaya başladığı bir dönemde doğmuş. "İçimde korkunç şeyler yaşadığımıza dair ısrarcı bir his vardı. Sadece pandemi nedeniyle değil, ortaya çıkardığı bölünme nedeniyle de kolektif bir dehşete düşmüştük. Dünya ve üzerinde yaşayan insanlar artık eskisinden farklı davranırken, önce hikayenin Şarkısı geldi ve metamorfoz yoluyla şekillenecek yeni, aynı zamanda da ilkel bir ihtiyacı beraberinde getirdi," diyor yazar.

**VIKTOR ASEFTAKİS
LEVIATHAN'IN ŞARKISI**

Eski su kemeri nefes alıp verdikçe tavandan yağan alçı tozları gözümü yakıyordu. İnsan Olmayanın Manifesto'sunu yas-tık niyetine kullanarak soğuk fayansların üzerine uzanmıştım. Kışım havanın rutubetinden şırk ıslaktı. Tutuklu olarak geçirdiğim ilk gece değildi. Geçen Ekim'i hatırlasana, hani hepimizi gösteri esnasından tutup götürmüşlerdi. Ellerimizde buğdayezmesi ve fırçalar vardı. Suratlarına koskoca tenekeyi nasıl fırlatmıştım ama! O sırada eski su kemeri hapisane olarak kullanılmıyordu. Derin uykusundan yeni uyanmıştı. Şu anda oynadığı rolden memnun kaldığını sanma sakın, ama artık iyice yaşlandı, itiraz etmeye mecali kalmadı, korkuyor. O senin gibi değil; sendeki cesaret kimsede yok; her zaman da böyleydin, taa en başından beri. Uykusuzluktan düşüncelerim karmakarıştı, gırtlığımsa bütün gece haykırmaktan sancıyordu. Nefes alış verişimi binanın kine uydurdum; bu bile beni azıcık da olsa rahatlattı, inan ki, Eli.

Kare şeklindeki pencereden sızan ışık şimdiden pembeye dönmüştü, gökyüzü ise hala bulanıktı. Havada acı bir tat vardı, ağırlığını ciğerimde hissediyordum ve içimde tuttuğum süre boyunca öksürmemek için mücadele veriyordum. Ses çıkarmamak için. Olabildiğince görünmez kalmak için mücadele veriyordum; minicik ve önemsiz... Tıpkı başım belaya girerse

senin benden olmamı istediğin gibi; ama sadece ben, sen değil... Dünkü gösterinin daha önce bir benzeri yaşanmamıştı. Şehrin kapıları mühürlendikten sonra bu kadar insanı sokakta bir arada görmemiştim hiç. En son, şehir ayaklarının üstünde doğrulduğunda ve çekip gittiğinde bu kadar kalabalık olmuştu. Kaçımız tutuklandık, hiç fikrim yok. Bürokrat mutantlar sokaklarda adeta dans ediyor, şu elektrikli zımbırtıları ellerine geçirdikleri herkesin üstünde gezdiriyorlardı ve ne zaman kayıtlı olmayan birilerini bulsalar eşekarıları gibi vızırıyorlardı.

Eğri büğrü pençeleriyle seni meydanda yakaladıklarında ve uçup gittiklerinde onları gözlüyordum. Seni uzun süre taşıyamayacaklarını biliyordum, ne de olsa adaleli vücudun epeyce ağır. Ben de peşleri sıra uçtum. Ama olabildiğince alçaktan. Dikkatlerini çekmek işime gelmezdi. Ama, biliyorsun, kanatlarım pek güçlü değildir, ayrıca üstlerindeki toz burnuma kaçıkça hapşırma neden oluyor – alerji illet bir şey... Yine de, onlara yetişebildim. Seni göldeki köprüye götürüyorlardı, tam şehrin ortasına yani... Üstelik şimdi iyice kalabalıklaşmışlardı. Ceketlerini düzeltip puro içiyorlardı. Bu bana çok tuhaf geldi. Seni buraya getireceklerini sanıyordum. Rutubetli bir hücreye atacıklarını ve varlığını unutacaklarını... Seni yere bıraktılar ama sen hiç kımıldamadın, üzerlerine yürümedin. Ellerini kaldırdın ve konuşmaya çalıştın. Vraklamalarından bir şey anlayamadım, her zamanki gibi. Ancak senin kim olduğunu, neler yaptığını ve hepimiz adına neler başardığını bildiklerini anladım. Duvar yazılarından ve Manifesto'dan ve korsan radyo istasyonundan ve makalelerden ve yürüyüşlerden haberleri vardı. İçlerinden biri silah çekti ve göğsünü nişan aldı.

Kanatlarım bana ihanet etti. Sokaktaki aşevlerinin arkasına düştüm, köprü'nün tam dibine ve neler olup bittiğini görmek için gölün kıyısına kadar emekleyerek ilerledim. Tırnaklarım

çamurdan kapkara olmuştu. Kolların havadaydı. Köprü yavaşça trabzanlarını titretti. Silah güneşte ışıldadı. Bir adım geri gittin. Az kalsın çığlığı basacaktım. Adam inceden uludu. Senin bakışların gölün dibine kaydı. Göl hafifçe dalgalanırken nefesinin pis kokusu öğürmemeye neden oldu. Ve birden, keskin, metalik bir sesle köprü kendi trabzanlarını sıyırıp attı, sana yol açtı. Sen aşağı atladın. Bir el silah sesi duyuldu. Vuruldun mu yoksa? Göl geçirirken gözlerim yaşardı. Bürokrat mutantlar öfkeden kudurdular, kanat çırparak yükseldiler ve gölün üzerinde daireler çizmeye başladılar. Ancak göle dalmaya cesaret edemediler. Leviathan'ın dipte beklediğini biliyorlardı.

Belki senden bir iz vardır diye ben de çılgınlar gibi göl yüzeyini tarıyordum. Kabarcıklar için. Ya da başka bir şey... Kurtulabildin mi? Nefesini ne kadar uzun süre tutabiliyorsun? Otuz saniye mi? Daha mı fazla? Saymaya başladım, saydıkça saydım. Hiç iz yoktu. Ne kan, ne senin ya da dipteki canavarın hareketi... Su durgundu. Yağ gibi dümdüz... Güneşin ışıklarını yansıtıyordu. Seninle beraber kalbimin de dibe doğru çekildiğini hissettim.

İşte beni o anda yakaladılar. Ben hala göle bakıyordum. Aşevlerinin hemen yanında.

Koridorun ilerisinden ayak sesleri kulağıma geldi. Doğrudum. Kanatlarımı çırpıtım – her tarafta tozlar uçuştı -, öksürdüm ve Manifesto'yu kavradım. Kapıyı açan gardiyanın kafasına indirmeye hazırdım. Manifesto epeyce ağırdır. Sırtımı dikleştirdim ve olduğumdan daha korkutucu görünmek için şişindim – tavsiyelerini al da bir tarafına sok, Eli.

“Hey, Güve?”

Hassiktir, gelen Cy'dı. Dizlerim titremeye başladı. Nefesim kesildi. Önce bir rahatlama, ardından da korku duydum. Onu da mı yakalamışlardı? Metal kapı hafifçe çalındı.

“Buradayım,” diye fısıldadım ve yanağımı metale dayadım. Kilitte bir şey tıkırdadı ve kapı yavaşça açıldı. Cy ve Jay koridorda duruyorlardı. Tam ağzımı açıp konuşacakken arkamdan bir ıslık sesi geldi. Pencerenin dışından.

Sırtımı döndüm ve pencereye koştum. Kanatlarımı çırparak yükseldim ve yüzümü parmaklıklara dayadım. Aşağı baktım. Kimse yoktu.

Bu sıradan bir ıslık değildi. *Bizim* özel ıslığımızdı. Sana öğrettiğim gibi. Ben de ıslıkla yanıt verdim.

“Sen deli misin?” diye fısıldadı Jay ve ayağıma yapıştı. Kemerli köprü burnundan bir horultu çıkararak duvarların sarımasına neden oldu. Jay beni sertçe yere doğru çekiyordu. Konmak zorunda kaldım ama az kalsın ayak bileğimi burkuyordum. Ona döndüm. Gözleri kuruydu, iki minik oyuk, gagasını gıcırdatıyordu. Ne zaman endişelense böyle yapar. Eskiden Büro-mutanttı ama artık o da bizden.

Zaten onun sayesinde içeri girebilmişlerdi. Kemerli köprüyü avucunun içi gibi bilirdi. Kapıda bizi bekleyen Cy’ya döndü. Sırtında, vaktiyle kanatlarının olduğu yerlerde şimdi iki küçük çıkıntı vardı sadece. Görevini terk ettiğinde kanatları kuruyup dökülmüştü. Neyse ki artık vraklamıyordu. Ne dediğini kolayca anlıyorduk. Birbirimizi anlıyorduk.

“Haydi gel,” dedi Cy, koridordan yana gergin bakışlar atarken. Son bir kez pencereye baktıktan ve Manifesto’yu koltuğunun altına sıkıştırdıktan sonra peşlerine takıldım. Eski bakım tüneline açılan kapağa yönelmiştik. Rutubet kemiklerime işliyordu. Fakat kemerli köprünün horlaması burada, aşağıda güçlü bir yankı yapıyordu, bu da ayak seslerimizi bastırıyordu.

“Daha erken gelecektik,” dedi Cy, “ama şu kahrolası bina bir türlü işbirliğine yanaşmadı. Az kalsın bizi alt kata kilitleyecekti. Parmaklıkları açmak istemedi. Ardından kapının ki-

lidini bozdu. Onun da beynini yıkamışlar, şu kahrolası Büro-mutantlar, evet, bundan eminim.” Adımlarını sıklaştırdı, o da nemi sevmiyordu - kim sever ki? -, rutubet ellerindeki devreleri bozuyordu. Cy eskiden Teknolojik Eğitim Enstitüsü'nün yerel sunucusunda programcıydı ve buraya zorla nakledilmişti. O sıralarda hala şehri güzelleştirmeye çalışıyorlar, bizi medeni dünyaya entegre etmeye çalışıyorlardı, bütün itirazlarımıza rağmen... Ne Teknoloji Enstitüsü ama; bir hurdalıkta sıralanmış beş derme çatma bina... Cy programcı olarak çalıştığı zamanlardan hiç bahsetmiyordu; artık o da bizim gibi bir mülteciydi, ama eğitilmişti... O da senin gibi sessizlikle avunuyordu, Eli. Gözlerinden akıp geçen kodlar nedeniyle yüzünde sürekli çılgınca bir ifade vardı, bu yüzden hep güneş gözlüğü takıyordu; ucube gibi görünmemek için... Bir kahkaha patlattım - iyi değildim galiba -, Jay bana ters ters baktı. Cy artık *yazılımın* ta kendisi, onu ayırmak imkansızdı. Ben tam da bundan bahsediyordum işte. Sürekli yazılan canlı bir kod. Ama ne anlamı vardı ki? İnternet bizim için geçmişte kalmıştı; belki dışarıda bir yerlerde, şehrin ötesindeki dünyada hâlâ vardı. Cy ile saatlerce sohbet ettiğiniz olurdu, dışarıdakilerle iletişim kurmak için her türlü planı yapardınız. Herkesin burada olanlara tanıklık edebilmesi için onlarla bağlantı kurmak gerektiğini söyledin.

Olduğum yerde kalakaldım. Nefesim kesiliyordu, göğsüm taş gibiydi, bağırsaklarım dipsiz bir çukura düşüyordu adeta.

“Eli,” dedim, sesim tebeşir gibi kırılğan.

“Hayır, burada değil, onu başka bir yerde tutuyor olmalılar, onu bulacağız,” dedi Cy ve yürümeye devam etti. Tünelin sonuna ulaştı, bir yangın merdivenine tırmandı ve rögar kapağını itti. Tünele ışık dolduğunda irkildi.

“O öldü,” dedim. Buna inanmakta zorlanıyordum. Kelimeler anlamını yitirmişti. Onları Manifesto'nuzda sıraya koymak,

onu bizim Manifesto'muz, herkesin Manifesto'su kılmak, onu nihayet iletişim kurmamızı sağlayacak ağ gücüne dönüştürmek için ne kadar mücadele ettiyseniz de başaramamıştınız işte. Kelimeler artık hiçbir şey ifade etmiyordu.

Jay gagasını sıkarak bana bakıyordu ve derin derin bir nefes alıp verirken elime dokundu. Sıcaklığı yayıldı, paylaşıldı, dondurucu soğuğu kovdu. Gözlerim yanıyordu. Bakmaya devam etti. Başını salladı. Gözyaşları yanaklarımı yakıyordu.

“Gitmemiz gerek,” dedi.

O öldü. Bakışlarım Cy'ya kaydı. Bazen Cy yanımızda olduğunda ve yoğun bir duyguyu paylaştığımızda, düşüncelerimiz iç içe geçer, birbirine karışır ve ne kontrol edebildiğimiz ne de tanımlayabildiğimiz senkronize bir iletişim ağına dönüşürdü. Öylece oluverirdi. Atladığını gördüm. Olamaz, nasıl? Gitmemiz gerek. Bana kim ıslık çaldı o zaman? Onu yakaladılar. Olamaz, nerede? Seni özledim, neden burada bizimle değilsin? Onu nereye götürdüler? Köprüye. Gitmemiz lazım. Göle atladı. Leviathan'ın dişlerinin arasına mı? Onu vururlardı. Onu vurular, gördüm, oradaydım. Cy, kes şunu, gitmemiz gerek. Yapamam, asla yapamam.

Geliyorlar. Ürperdim ve etrafıma, tünelin duvarlarına baktım. Son cümle hiçbirimizden gelmemişti. Hayır, su kemerinin sözleriydi. Dördümüz dışında ilk kez biri ağ üzerinden konuşuyordu.

Bunu sonra düşünecektim. Jay'i sürükleme sırası bendeydi - hâlâ beton duvarlara bakıyordu, gözlerinde telaş... Sabah güneşine adım attık, ışınları kimyasallardan dolayı zayıftı. Şehir tepenin eteğinde esniyordu uğultusu neredeyse elle tutulur gibiydi, konserve sardalyalar gibi tıkış tıkış bir bina hurdalığı, şimdi hepsi de kayıtsızca uzanıyor, işe yaramaz antenlerini doğuya çeviriyorlardı.